

Bílá kniha o vzdělávání aneb O nás bez nás

Během minulého roku české vysoké školy protestovaly proti věčnému záměru zákona o terciárním vzdělávání a Bílé knize (BK). Po pádu vlády byla BK sice stažena, avšak po započetí útoku vlády proti Akademii věd se opět vrací do hry. Je jasné, že reforma terciárního vzdělávání a „reforma vědy“ jsou spojenými nádobami.

Sporných bodů je v BK poměrně hodně. Jedním z nich je, že BK zásadním způsobem oslabuje roli vysokoškolských samospráv, jejichž kompetence mají přejít na tzv. **správní rady**. V nich mají zasedat také zástupci podnikatelské sféry a komunální politiky, protože je prý nutno kvůli konkurenceschopnosti, pružnosti atd. zahrnout do rozhodování **vnější aktéry**. O tom, jak ze soukromých zdrojů zajistit financování univerzit, však BK mlčí. Přitom dává vnějším aktérům do rukou kontrolu nad chodem univerzit, aniž by blíže určila jejich povinnosti či jakýkoli přínos. Klasická ukázka principu „soukromých zisků na veřejné náklady“. Vše za situace, kdy zkušenosti s podnikatelskou kulturou v ČR vzbuzují spíše obavy. Veřejné školství je přitom jednou z mála oblastí, v níž se dosud hospodaří se značným množstvím veřejných prostředků. Pochybnosti panují také ohledně zapojení komunálních politiků. Politické tlaky na univerzity totiž mohou vést k oslabení jejich samostatnosti i ztrátě prestiže.

Mezi další problémy BK patří, že vůbec neřeší chronické podfinancování vysokých škol, ignoruje specifika uměleckých a humanitních oborů, nejasnosti kolem školného, sporné nastavení hodnotících kritérií pro vysoké školy atd.

Problematický je také samotný mechanismus schvalování BK, do něhož měly být zapojeny i vysoké školy. Zástupci autorského týmu na svém loňském turné po univerzitách vyslechli od zástupců akademické obce mnoho kritických připomínek. Definitivní verze BK, zveřejněná v lednu 2009, však výhrady akademiků téměř nereflektuje. To jen dokládá, jaký význam měla celá schvalovací a připomínkovácí procedura v očích „reformního týmu“. Byla pouze jakýmsi zastíracím manévrem, který měl u vysokých škol vzbudit dojem, že „byly u toho“. Výsledek byl ovšem známý předem.

Charakter BK a způsob jejího schvalování jsou typické pro celý záměr „reformy vědy a vysokého školství“. Průzračné jsou i snahy nejprve proti sobě poštvat jednotlivé subjekty reformy, tj. Akademii věd a vysoké školy, a poté je co nejvíce oslabit. Výsledek? Ochuzení a oslabení mají být nakonec všichni!